

OVERZICHT POTENTIELE KERNDOELEN GS IN DE IPC-UNITS MP2 en MP3, VOOR GR. 5 T/M 8
BIJLAGE 13

Thema	Titel	Uren gs	Uren ak	Directe link met kerndoelen gs	Potentiele link kerndoelen gs	Inhoud ak
MP2 Verbindingen	Luchthavens	0	16	Nee	Ja. Met tijdvak 'Wereldoorlogen en Holocaust'. De keerzijde van verbindingsmogelijkheden. Vliegtuigen werden in WOI voor het eerst als wapen ingezet. Veel piloten zijn na deze oorlog overgestapt naar de burgerluchtvaart die toen in opkomst kwam.	Luchthavens, kaarten, dienstregeling, plattegronden, kaartkennis, weer & klimaat
MP2 Leren	Brainstorm	0	0	Nee	Nee.	-
MP2 Chocolate	Voedsel	1,5	¾	Enigszins, met tijdvak Ontdekkers en Hervormers, overzeese ontdekking.	Ja. Met de tijdvakken 'Pruiken en Revoluties' en 'Regenten en Vorsten' (slavernij, VOC, WIC Met tijdvak 'Burgers en stoommachines' industriële verwerking cacao's en eerste chocoladefabrieken in 18 ^e eeuw) Met tijdvak 'Televisie en Computer' (hedendaagse kinderarbeid, fair trade).	Cacaoplantages, invloed van deze verbouw op leefwijze mensen in Afrika/Azië, statistieken over cacao-productie wereldwijd.
MP2 Andere plaatsen, een ander leven	Ontwikkeling	12	16	Enigszins (uitvindingen van de laatste 100 jaar),	Ja. Tijdvak 'Burgers en stoommachines' (industriële revolutie).	Weer & klimaat, invloed klimaat op landbouw, milieu, voedsel-verdeling, levens-standaard, ontwikkeling, technologie, slavernij, droogte, import/export.
MP2 Voor onze tijd	Dinosaurussen	10	0	Ja, met name kerndoel 51 (tijdbalken e.d.)		Verschuiven continenten
MP2 Woon jij hier in de buurt?	Woon-/leefomgevingen	12	8	Ja. Met tijdvak 'Televisie en Computer' (sociale veranderingen, migratie, gastarbeiders).	Ja. Tijdvak 'Grieken en Romeinen' en tijdvak 'Monniken en ridders' (hoe woonden en leefden mensen toen samen, volksverhuizingen).	Klimaat in relatie tot: wonen, woon-omgevingen, economie, voedsel, water, slaapsteden.
MP2 Ontdekkings-reizigers en avonturiers	??	12	12	Ja. Met tijdvak 'Ontdekkers en Hervormers. De leerkracht moet dit echter wel aandragen, want het pakket zelf behandelt vooral koningin Hatsjepsot.	Ja. Met tijdvak 'Ontdekkers en Hervormers' (Columbus, Barentsz, Houtman, overzeese expansie).	Soorten kaartprojecties, lengtegraden, breedtegraden, evenaar, navigatiesystemen etc.
MP2 Mode	Kleding en muziek	0	0	Nee.	Ja. Mode, kleding en muziek in de tijd van: 'Jagers en Boeren' 'Grieken en Romeinen' 'Monniken en ridders' 'Steden en Staten' 'Pruiken en revoluties'	-

Thema	Titel	Uren gs	Uren ak	Directe link met kerndoelen gs	Potentiële link kerndoelen gs	Inhoud ak
MP2 Overleven	Voedsel & landbouw	16	12	Ja, mits aangedragen door leerkracht. Met tijdvakken 'Jagers en boeren' en met 'Ontdekkers en hervormers' (bv. overleven op zeereizen).	Ja. Met voedselvoorziening/eten in de tijd van 'Steden en Staten'.	Landbouw, voedsel, vervoer ervan, invloed weer & klimaat op grondgebruik, seizoensproductie, kassen, milieu.
MP2 Gezondheid & fitheid	Gezondheid en fitheid	0	0	Nee.	Nee.	-
MP2 Uitvindingen en machines	Uitvindingen en machines	16	0	Ja. Met tijdperk 'Televisie en computers'.	Ja. Aanbeveling: Uitbreiden naar tijdperk 'Burgers en stoommachines'.	Aanbeveling: Uitbreiden naar tijdperk 'Burgers en stoommachines'.
MP2 Samen leven	De gemeenschap	16	16	Vooraf met kerndoel 51 (geschiedenisbegrip, lokale geschiedenis).	Ja. Huidige gemeenschappen kunnen vergeleken worden met vroegere gemeenschappen. Er zijn linken te leggen met de tijdperken van: 'Jagers en boeren', 'Grieken en Romeinen', Monniken en Ridders, 'Steden en staten'.	Gebruik kaarten, legenda's symbolen, kenmerken van een gemeenschap, informatieverzameling, grondgebruik, luchtfoto's, Unicef.
MP2 Geld & handel	Geld & handel	8	16	Enigszins, mits aangedragen door leerkracht (betalingsverkeer in tijdperk 'Televisie en computer', oorsprong geld, ruilhandel in de tijd van de 'Grieken en Romeinen'.	Ja. Tijd van 'Regenten en vorsten (ontstaan handelskapitalisme, slavernij e.d.).	Import, export, producten, grondstoffen, nationaal inkomen, rijkdom, armoede.
MP2 Schilderijen, afbeeldingen en foto's	Visuele weergave	8	8	Enigszins, mits aangedragen door leerkracht (Rembrandt in de tijd van 'Regenten en Vorsten'.	Ja. Zou veel meer kunnen. Ook bv. Anton Pieck, van Gogh, Vermeer etc.	-
MP2 Red de wereld	Het regenwoud	0	12	Nee.	Nee.	Klimaat, milieu, weer, regenwouden, dieren & planten, producten, breedtegraden, ecosystemen, volkeren, overstromingen, erosie, verzuring, uitsterven soorten, reservaten.
MP2 Aardbevingen & vulkanen	De actieve planeet	0	16	Nee.	Eventueel Pompei om daarmee de Romeinse tijd te behandelen ('Tijd van Grieken en Romeinen').	Aardbevingen, vulkanen, binnenste aarde, breuklijnen, continenten, gesteenten.

Thema	Titel	Uren gs	Uren ak	Directe link met kerndoelen gs	Potentiële link kerndoelen gs	Inhoud ak
MP2 Zij hebben de wereld veranderd	Invloedrijke personen	12	0	Gedeeltelijk, mits door leerkracht gestuurd en aangedragen.	Ja. Hier kunnen vele invloedrijke personen uit de Nederlandse geschiedenis aan worden toegevoegd, maar de kinderen zullen daar m.i. niet automatisch mee komen. Waaronder een aantal Canon-personen. Zoals: Willibrord, Floris V, Erasmus, Barentsz, Hugo de Groot, Willem van Oranje, Luther, Michel de Ruijter, Christiaan Huygens, Spinoza, Napoleon, Max Havelaar, Thorbecke, Aletta Jacobs, Hitler, Anne Frank, Willem Drees, Annie M.G. Schmidt	-
MP2 Tijd en plaats	Tijdzones	0	10	Nee.	Ja. Het wereldbeeld dat men vroeger had over zon, maan en sterren (Galilei, Copernicus en de reactie c.q. rol van de kerk (tijdvak 'Ontdekkers & Hervormers')	Seizoenen, tijdzones, zon, aarde, gevolg zonneactiviteiten, lengte- en breedtegraden, evenaar, getijden.
MP2 Schatten (archeologie).	Archeologie	16	12	Enigszins. De unit is nu geconcentreerd rondom het beroep van archeologen en de roof van kunstschaten uit diverse landen.	Ja. Het werk van archeologen in NL en wat ze daarbij vinden over de tijdvakken: 'Jagers en boeren' 'Grieken en Romeinen' 'Steden en Staten' 'Regenten en Vorsten' (VOC/17 ^e eeuw, buitenhuizen)	Grondstofwinning, steensoorten, metaalsoorten, hoe landschappen interpreteren m.b.t. de mogelijke aanwezigheid van schatten, kaartgebruik.
MP2 Jong & Oud	Mensen van verschillende leeftijden	10	0	Ja, het tijdvak van 'Burgers en stoommachines', w.o. kinderarbeid, scholen vroeger, leefomstandigheden 19 ^e eeuw, bevolkingsgroei en (nu de vergrijzing).	-	
MP3 Het ontstaan van NL	NL wordt NL	24	2	Ja, NL geschiedenis van 1600 – 1830 na Christus + de tijd van de Jagers.	Ja. Thorbecke en de Grondwet 1848 zouden hieraan kunnen worden toegevoegd.	-
MP3 Nederland waterland	Natte voeten	12	24	Ja, met droogmakerijen (Beemster), Leeghwater, watersnoodramp 1953,		Droogmakerijen, Beemster, overstromingen, Deltawerken, polders.

Thema	Titel	Uren gs	Uren ak	Directe link met kerndoelen gs	Potentiële link kerndoelen gs	Inhoud ak
MP3 Het zwarte goud	De olieindustrie	0	16	Nee.	Nee.	Olie, energie, productie, energiebronnen, grondstoffen, brandstof, fossiele brandstoffen, winning olie.
MP3 Hoe wij leren?	Brainstorm	0	0	Nee.	Ja. Hoe vroeger geleerd werd (scholen vroeger). Is tijdperk 'Burgers en Stoommachines'.	-
MP3 Een dorp bouwen	Nederzettingen	12	24	Met kerndoel 51 (geschiedenisbegrip).	Ja. Tijdperk 'Jagers en Boeren'. Nomaden versus landbouwnederzettingen.	Nederzettingen, hoe ingericht, dienstensector, secundair, tertiair, reden ontstaan nederzetting: water, grond, werk etc.).
MP3 Energie, kracht, licht, geluid	De fysieke wereld	0	0	Nee.	Nee.	-
MP3 Gevoelens	Gevoelens	0	0	Nee.	Nee.	-
MP3 Voel je lekker in je vel	Gezondheidsleer	0	0	Nee.	Nee.	-
MP3 Rivieren bestuderen	Met de stroom mee.	12	16	Nee. Het accent ligt op het belang van de rivier de Nijl in het Oude Egypte.	Ja. Met het tijdperk 'Grieken en Romeinen': de nederzettingen/kastelen e.d. langs de NL-rivieren, zoals Nijmegen (Novomagus).	Loop rivieren, dijken en waterkeringen, verontreiniging, waterkringloop, duurzame energie, bouw van bruggen, ontstaan van steden langs rivieren. Flora en fauna langs rivieren. Erosie, sediment etc.
MP3 Voorlichting over sex en relaties	Volwassen worden	0	0	Nee.	Nee.	-
MP3 Hier en nu, daar en toen	Gastland en Moederland	16	24	Ja. Met kerndoel 51 over bronnen en hoe die te beoordelen.	Nee.	Kaarten, plattegronden, routes, toerisme, economische activiteiten, milieu.
MP3 Zij leiden hun wereld	Heersers en regeringen	16	0	Ja. Indien gestuurd en mede aangedragen door leerkracht. Met tijdvakken: 'Grieken en Romeinen' 'Burgers en stoommachines' (Franse Revolutie, Napoleon e.d.) 'Wereldoorlogen en Holocaust' (Duitse Rijk.)	Ja. Zou heel goed uitgebreid kunnen worden met bestuursvormen in de tijd van: 'Grieken en Romeinen' 'Steden en Staten' 'Burgers en stoommachines' (opkomst democratiseringsprocessen) 'Televisie en computer' w.o. onze staatsinrichting, Europa en NAVO.	-

Thema	Titel	Uren gs	Uren ak	Directe link met kerndoelen gs	Potentiële link kerndoelen gs	Inhoud ak
MP3 Nieuwe materialen maken	Nieuwe materialen maken	0	0	Nee.	Nee.	-
MP3 Nieuws maken	Lopende zaken en de media	20 uur	0	Enigszins met tijdvak 'Televisie en computer' (rol media in nieuwsvoorziening/ontspanning e.d.).	Nee.	-
MP3 Dingen laten werken	Energie & brandstoffen	0	0	Nee.	Ja, eventueel uitvinding van de stoommachine en de werking daarvan.	-
MP3 Dingen laten gebeuren	Besturingstechnologie	0	0	Nee.	Nee.	-
MP3 Een missie naar Mars	Levende dingen en de ruimte	0	0	Nee.	Nee. Evt. wel de landing op de maan (= geen kerndoel).	-
MP3 Migratie	Volksverhuizingen	20	12	Ja. Met tijdvakken 'Jagers en Boeren', 'Grieken en Romeinen', 'Pruiken en Revoluties (slavernij WIC/VOC)', 'Televisie en Computer (gastarbeiders, Indonesie, Suriname etc.	Ja. Toevoegen de volksverhuizingen na de val van het Romeinse Rijk (is het tijdvak 'Monniken en Ridders'. Ook bijvoorbeeld de Noormannen.	Import, export, oorlogen, conflicten, natuurrampen, economische migratie, rol politiek/religie/etniciteit, slavernij, immigratiewetten, multiculturele samenleving, rol UNHCR.
MP3 Mythen, legenden en verhalen.	-	8	0	Enigszins, met de Grieken.	Ja. Hier kun je aan toevoegen het tijdperk 'Monniken en Ridders', namelijk de rol van het christendom in de Middeleeuwen (van een vervolgde minderheid naar een heersende meerderheid en zendingsdrang).	-
MP3 Onze plaats in de ruimte	Astronomie	8	0	Enigszins met tijdperk 'Ontdekkers en Hervormers'.	Ja. Canononderdeel Eise Eisinga.	-
MP3 The Big Picture	Historisch overzicht	20	6	Is het <u>globale</u> overzicht van de wereldgeschiedenis.	Als men route A of B heeft gevolgd, wordt aangeraden om hier bij de Big Picture extra nadruk te leggen en uitgebreider de kerndoelen te behandelen van: '(Jagers en) Boeren', de vroeg NL-geschiedenis 'Monniken en Ridders' (kastelen, horigheid e.d.) 'Steden en Staten' (inrichting, gildes, bestuursstructuren) 'Wereldoorlogen en Holocaust'	-

Thema	Titel	Uren gs	Uren ak	Directe link met kerndoelen gs	Potentiële link kerndoelen gs	Inhoud ak
MP3 Het milieu	Duurzaamheid	0	16	Nee.	Enigszins. Gevolgens industriële revolutie en alle technologische ontwikkelingen in de zestiger en zeventiger jaren van de 20 ^e eeuw.	Energie, afval, brandstoffen, elektriciteit, recycling.
MP3 De vakantieshow	Locatie	0	20	Nee.	Nee.	Toerisme wereldwijd, gevolgen daarvan op milieu en economie, voor- en nadelen, kenmerken bestemmingen, massatoerisme.
MP3 De onderzoekers	Bewijzen onderzoeken	12	12	Ja. Met kerndoel 51.	Nee.	-
MP3 Nadenken over drugs	Drugsvoorlichting	0	0	Nee.	Nee.	-
MP3 Zo zien zij de wereld	Artistieke impressies van de wereld	0	0	Nee.	Ja. Canonvensters Vincent van Gogh en Rembrandt.	-
MP3 De wereldwijde ruilwinkel	Handelen	8	8	Ja, met tijdvak 'Regenten en Vorsten' (Handelskapitalisme, VOC/WIC etc.).	Ja. Canonvenster Atlas Majoor van Blaeu.	Behoeftes, vraag en aanbod, import, export, distributiemogelijkheden, schaarste, hulpbronnen, productie.
MP3 Weer & klimaat	Weer & klimaat	0	40	Nee.	Ja. Canonvenster Watersnoodramp 1953.	Klimaatsoorten, weerprocessen en patronen, satelliet, luchtfoto's, klimaatzones, seizoenen, zon, Corioliseffect, ozonlaag, broeikasgassen.
MP3 Hoe ziet onze wereld eruit?	The Big Picture	0	48	Nee.	Nee.	Alle aardrijkskundeonderdelen in een notendop.
MP3 De prijs van vooruitgang	Ontwikkeling	20	0	Ja, o.a. met de onderwerpen kolonisatie en dekolonisatie ('Regenten en Vorsten' en 'Wereldoorlogen en Holocaust', en 'Televisie en Computer'.	Nee.	-

